

DREPT PENAL ȘI PROCESUAL-PENAL

CZU: 343.1

[https://doi.org/10.52277/1857-405.2024.4\(71\).01](https://doi.org/10.52277/1857-405.2024.4(71).01)

REVIZUIREA PROCESULUI PENAL ÎN LUMINA MODIFICĂRILOR OPERATE PRIN LEGEA NR. 246 DIN 31.07.2023

Adela MORCOV,
doctorandă, USM
<https://orcid.org/0000-0002-7035-7772>

Alexandru MORCOV,
procuror în Procuratura Generală,
magistru în drept
<https://orcid.org/0009-0005-2014-4081>

SUMAR

Instituția revizuirii procesului penal a fost supusă unor modificări legislative recente prin Legea nr. 246 din 31.07.2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție). Prezenta cercetare științifică abordează justificarea intervențiilor efectuate de către legiuitor și impactul acestora asupra instituției revizuirii.

În particular, este supusă dezbaterii și modificarea competenței jurisdicțional-funcționale a instanței împuternicite să examineze cererea de revizuire, etapele de examinare și termenele de depunere a cererii de revizuire, precum și scoaterea procurorului din cercul subiecților cu drept de a deschide procedura de revizuire.

Cuvinte-cheie: revizuirea procesului penal, cerere de revizuire, intervenții legislative, competența procurorului, scopul modificărilor legislative, lacune legislative.

THE REVIEW OF CRIMINAL PROCEEDINGS IN LIGHT OF THE AMENDMENTS INTRODUCED BY LAW NO. 246 OF JULY 31, 2023

SUMMARY

The institution of criminal trial revision has recently been subject to legislative amendments through Law no. 246 of 31.07.2023, aimed at amending various normative acts (modifying the regulatory framework connected to the reform of the Supreme Court of Justice). This approach addresses the justification for the interventions made by the legislator and their impact on the institution of revision.

Specifically, the debate also includes changes to the jurisdictional-functional competence of the court authorized to review the revision request, the examination stages, and the deadlines for filing a revision request, as well as the removal of the prosecutor from the list of parties entitled to initiate the revision procedure.

Key-words: criminal trial review, application for review, legislative amendments, prosecutor's jurisdiction, objectives of legislative changes, legislative lacunae.

La 31 iulie 2023, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 246 din 31.07.2023 (în continuare *Legea nr. 246/2023*), prin care au fost supuse modificării și abrogării un șir de articole din Codul de procedură penală (în continuare CPP) care vizează, printre altele, și întreaga instituție a revizuirii procesului penal.

În partea în care se referă la instituția revizuirii, articolele 458-462 CPP au fost supuse modificării, iar articolele 463-465⁴ CPP au fost abrogate [13, art. IV, pct. 16-17].

Respectiv, având în vedere intervențiile legiuitorului, prezentul studiu urmărește determinarea premiselor și a scopului care au stat la

baza adoptării Legii nr. 246/2023; analiza istorică și comparativă a reglementărilor anterioare ale instituției revizuirii procesului penal cu cele actuale; identificarea aspectelor pozitive, precum și a lacunelor create; determinarea impactului general și special al Legii nr. 246/2023 asupra instituției revizuirii.

Așadar, în corespundere cu prevederile Legii nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative, (1) denumirea actului normativ reprezintă numirea generică a actului în funcție de [...] obiectul reglementării exprimat sintetic și (2) denumirea actului normativ trebuie să fie laconică și să exprime cu claritate obiectul reglementării [12, art. 42 alin. (1), (2)].

La o analiză *prima facie* a denumirii Legii nr. 246/2023, identificăm că denumirea atribuită - Legea pentru modificarea unor acte normative (cu privire la modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) - ar evoca cu suficientă claritate despre o intervenție legislativă aferentă reformei Curții Supreme de Justiție (în continuare CSJ).

Având în vedere faptul că legea de modificare a intervenit și asupra instituției revizuirii, se atestă faptul că denumirea actului normativ nu corespunde în totalitate intervențiilor realizate. Or, modificările au reformat substanțial această cale de atac, iar competența în particular a CSJ în materia revizuirii proceselor penale nu a fost modificată. În ceea ce privește procedurile în fața CSJ, au fost efectuate anumite intervenții doar în procedura de examinare a cererilor de revizuire.

Respectiv, denumirea actului normativ supus dezbaterii nu corespunde în totalitate prevederilor Legii nr. 100/2017, întrucât obiectul de reglementare a acesteia depășește obiectul indicat în denumire.

Tot potrivit prevederilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative (*versiune în vigoare la data adoptării Legii de modificare nr. 246/2023*), concomitent cu elaborarea proiectului actului normativ se întocmește nota informativă la proiect, [...] care va cuprinde [...] b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite [12, art. 30 alin. (1)].

Se mai reține că, în acord cu art. 71 alin. (4) din aceeași lege, la interpretarea actului normativ se ține cont de nota informativă care a însoțit proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a emis actul normativ [12, art. 71 alin. (4)].

Potrivit notei informative la proiectul Legii nr. 246/2023, obiectivul de bază al acesteia a rezidat

în crearea unui cadru normativ coerent prin excluderea oricăror neconcordanțe dintre normele noii Legi cu privire la CSJ și alte prevederi legale ce reglementează domeniul sistemului judecătoresc [14, p. 17]. Nota informativă mai prevede că proiectul a avut drept scop crearea fundamentului necesar pentru reformarea CSJ într-o instanță de casație, rolul de bază al căreia constă în uniformizarea practicii judiciare. Se mai indică în nota informativă că CSJ va avea atribuția de examinare a cererilor de revizuire în cazurile stabilite de lege [14, p. 18].

Aferent celor menționate, indicăm faptul că atribuirea acestei competențe CSJ nu constituie o novație, întrucât și până la adoptarea Legii nr. 246/2023 cererea de revizuire întemeiată în urma pronunțării hotărârii de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului se depunea la Curtea Supremă de Justiție, care judeca cererea în complet format din cinci judecători [4, art. 464¹]. Similar, și recursul în anulare transformat în temei de revizuire prin adoptarea Legii nr. 246/2023 se examina de către CSJ [4, art. 455 alin. (1)].

Subsidiar, potrivit capitolului V din nota informativă, se pretinde că modificările aduse instituției revizuirii au avut drept scop extinderea temeiurilor de revizuire în procesul penal. Astfel, indică autorii, s-a decis păstrarea unei singure căi extraordinare de atac, iar în acest context a fost propusă extinderea temeiurilor de revizuire în procesul penal prin completarea acestora cu actualele temeiuri de depunere a recursului în anulare [14, p. 26].

În această ordine de idei, se atestă faptul că modificările operate nu sunt justificate în mod obiectiv prin argumentele aduse de către autorii proiectului. În realitate, competența propriu-zisă a CSJ nu a fost modificată, iar cadrul intervențiilor exced scopurile stabilite.

Mai mult ca atât, aferent argumentului de „păstrare a unei singure căi extraordinare de atac”, punctăm că, de fapt, după intrarea în vigoare a Legii nr. 246/2023 CPP, există două căi extraordinare de atac: revizuirea și reluarea examinării cauzei penale în cazul judecării în lipsă.

Deși conținutul art. 6 pct. 8) CPP nu califică expres reluarea examinării cauzei în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate drept cale extraordinară de atac, aceasta se regăsește în Capitolul V al CPP, care reglementează căile extraordinare în procedura penală. Mai mult, și doctrina susține că redeschiderea procesului penal în cazul judecării în lipsă a persoanei reprezentată o cale extraordinară de atac de retractare [15, p. 624].

Analiza istorică și comparativă a reglementărilor anterioare a instituției revizuirii procesului penal cu cele actuale

Lansăm analiza pe fond a prevederilor Legii nr. 246/2023 ce se referă la revizuire, atestând în primul rând faptul că temeiul de revizuire stabilit la pct. 1) din alin. (3) al art. 458 CPP a fost completat cu sintagma „care creează suspiciuni privind corectitudinea soluției din hotărârea atacată” [5, art. 458 alin. (3) pct.1)].

Cu privire la aspectul dat, constatăm că această completare a stabilit definitiv că nu orice infracțiune săvârșită în timpul urmăririi penale sau în legătură cu judecarea cauzei poate influența cursul procesului anterior, iar infracțiunea săvârșită trebuie să genereze suspiciuni de natură să afecteze pe fond hotărârea irevocabilă a cărei revizuire se cere.

De cealaltă parte, însă, redacția nouă a temeiului păstrează formularea anterioară deficitară utilizată de legiuitor: „s-a constatat, prin sentință penală irevocabilă, comiterea unei infracțiuni în timpul urmăririi penale”. Utilizarea unei asemenea sintagme condiționează cerința de săvârșire a faptei la faza urmăririi penale, dar nu și la etapa care precedă începerea urmăririi penale, adică în interiorul termenului de 45 de zile din momentul sesizării organului de urmărire sau a procurorului în modul prevăzut în art. 262 și 273 CPP.

Mai mult ca atât, prin legea de modificare nu a fost soluționată problema revizuirii proceselor penale finalizate printr-o ordonanță de încetare a urmăririi penale în ordinea art. 285 CPP, pe temei de ne-reabilitare. Astfel, ordonanțele finale ale procurorului sunt acoperite și ele de autoritatea lucrului judecat. Deci, lipsa unui text de lege care să le includă generează problematice practice de aplicare a legii cu privire la posibilitatea sau imposibilitatea revizuirii procesului în cazul în care urmărirea penală a fost încetată pe motive de ne-reabilitare.

Spre exemplu, prin Decizia CSJ din 2 iulie 2020, dosarul nr. 1ra-239/2020, instanța de recurs a statuat asupra faptului că **ordonanța procurorului de încetare a urmăririi penale în legătură cu intervenirea amnistiei este asimilată prin prisma regulii *non bis in idem* și art. 22 din Codul de procedură penală, unei hotărâri judecătorești irevocabile**, având puterea lucrului judecat. Astfel, în cauza specificată, CSJ a apreciat drept neîntemeiată constatarea primei instanțe cu referire la lipsa temeiului pentru revizuirea procesului penal, prevăzut de art. 458 alin. (3) pct. 1) Cod de procedură penală, or, a fost constatată existența actului procesual (*a ordonanței procurorului de încetare a urmăririi penale - n.a.*), asimilat unei sentințe de condamnare, prin care

se stabilește comiterea de către părțile vătămate a infracțiunii prevăzută de art. 312 alin. (2) lit. a) Cod penal [7].

În ceea ce privește temeiul de revizuire stabilit la pct. 2) alin. (3) al art. 458 CPP, legiuitorul a operat modificări în partea în care a introdus sintagma „s-au stabilit circumstanțe noi sau recent descoperite”, în schimbul formulării anterioare „s-au stabilit alte circumstanțe”. Cu toate acestea, una dintre cele mai fundamentale lacune nu a fost soluționată, cea care se referă la următoarea formulare: „că persoana cu privire la care s-a dispus încetarea procesului penal este vinovat/vinovată” [5, art. 458 alin. (3) pct.2)].

Punctăm că, în conformitate cu prevederile art. 285 alin.(1) CPP, încetarea urmăririi penale este actul de liberare a persoanei de răspunderea penală și de finisare a acțiunilor procedurale, în cazul în care **pe temei de nereabilitare** legea împiedică continuarea acesteia [5, art. 285 alin.(1)]. Aceleași rațiuni cu privire la nereabilitare se referă și la temeiurile de emitere a sentinței de încetare de către instanța de judecată. Totodată, și Curtea Constituțională, în Decizia nr. 20 din 06.03.2018, a statuat: „20. ... **autoritatea legislativă a stabilit că încetarea urmăririi penale are ca efect nereabilitarea persoanei**” [8, § 20].

Punctăm, așadar, că, în condițiile în care încetarea echivalează cu nereabilitarea, niciodată nu va putea surveni situația în care ar putea fi solicitată revizuirea unui proces care, anterior, a fost finalizat cu o sentință de încetare, din motiv că circumstanțele noi sau recent descoperite demonstrează faptul că cel în privința căruia a fost emisă o asemenea sentință este vinovat/vinovată. Or, asemenea cazuri se exclud reciproc.

De cealaltă parte, utilizarea de către legiuitor a formulării indicate scoate de sub aplicabilitate posibilitatea revizuirii unei sentințe/decizii de încetare a procesului penal în sensul reabilitării persoanei. Cu alte cuvinte, o persoană considerată nereabilitată printr-o sentință de încetare nu va putea solicita revizuirea în cazul în care circumstanțele noi denotă faptul că aceasta este nevinovată. Mai mult ca atât, este imposibilă introducerea unei cereri de revizuire în cazul în care apar circumstanțe care denotă că persoana în privința căreia a fost încetat procesul a săvârșit o altă infracțiune decât cea pentru care a fost emisă sentința de încetare (mai gravă, spre exemplu).

Temeiurile de revizuire stabilite la pct. 3) și 4) alin. (3) al art. 458 CPP nu au suferit modificări, iar în alin. (3) și-au regăsit locul încă două temeuri de revizuire - unul preluat din conținutul ex-art. 464¹ CPP, iar altul fiind transformat din unic temei al recursului în anulare, în temei de revizuire.

Aferent temeiului stabilit la pct. 5) alin. (3) al art. 458 CPP, indicăm faptul că formularea acestuia este potrivită și comprehensivă, textul normei se prezintă a fi clar și inteligibil.

În ceea ce privește pct. 6) alin. (3) al art. 458 CPP, stabilim faptul că norma în reacția nouă solicită fie **(i)** constatarea încălcării drepturilor sau libertăților fundamentale prin hotărâre de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, fie **(ii)** recunoașterea încălcării printr-o declarație a Guvernului Republicii Moldova - încălcări care în ambele cazuri sunt posibil a fi remediate, total sau parțial, prin casarea hotărârii atacate.

Formularea anterioară a art. 464¹ CPP, însă, acoperirea și situațiile de scoatere de pe rol, ca urmare a soluționării amiabile a litigiului dintre stat și reclamant, situație care, considerăm, nu este acoperită prin formularea atribuită temeiului de revizuire prin Legea nr. 246/2023, iar având în vedere crearea unui gol care creează dileme la interpretare, considerăm oportună reintroducerea posibilității depunerii cererii de revizuire și în cazul scoaterii cauzei de pe rol, ca urmare a soluționării amiabile a litigiului.

Mai mult ca atât, considerăm că a fost admisă o neclaritate și în partea prevederilor aferente competenței instanței de judecată de a rejudeca cauza după admiterea cererii de revizuire.

Așadar, actualmente, în conformitate cu art. 460 alin. (4) teza a doua CPP, cererile de revizuire depuse în temeiul art. 458 alin. (3) pct. 5) și 6) sunt de competența CSJ, care, în temeiul art. 462 alin. (1) CPP, după ce examinează cererea de revizuire considerată admisibilă, emite o încheiere privind: a) respingerea cererii de revizuire; b) admiterea cererii de revizuire, casarea hotărârii supuse revizuirii și reluarea examinării cauzei de către instanța competentă.

Respectiv, care este instanța competentă în adresa căreia CSJ urmează să expedieze cauza pentru reluarea examinării cauzei?

Până la intrarea în vigoare a Legii nr. 246/2023, rezidând din economia art. 464¹ alin. (11) CPP, CSJ fie își reținea cauza spre judecare, fie dispunea, în cazul în care era necesară, administrarea de probe, rejudecarea în ordine de revizuire la instanța de judecată în fața căreia s-a produs încălcarea dreptului.

În lipsa unor reglementări clare în prezent cu privire la competența jurisdicțional-funcțională a instanței de rejudecare, urmare a admiterii cererii de revizuire fundamentate pe acest temei, considerăm faptul că și în prezent rejudecarea ține de competența instanței de nivelul celei în care s-a admis încălcarea dreptului, cu respectarea dispozițiilor stabilite la art. 33 alin. (3) CPP, ce se referă la incompatibilități.

Într-un alt registru, Legea nr. 246/2023 a intervenit cu o nouă redacție a art. 459 CPP, ce se referă la termenele de revizuire.

Astfel, dacă anterior, revizuirea, în sensul agravării, putea fi solicitată doar în interiorul termenelor de prescripție a incriminării stabilite în art. 60 CP și cel târziu până la un an de la descoperirea circumstanțelor pe care se întemeiază revizuirea, atunci, după intrarea în vigoare a Legii nr. 246/2023, legiuitorul nu mai leagă cererea de revizuire de prescripție, instituind doar termenul de un an de la data când au devenit cunoscute motivele sau circumstanțele care justifică depunerea cererii de revizuire [5, art. 459 alin. (1)].

Considerăm faptul că această modificare nu este una fundamentată, întrucât Curtea Constituțională a subliniat în jurisprudența sa că prescripția este o cauză care înlătură atât răspunderea penală, cât și executarea pedepsei. Trecerea timpului face, în anumite condiții, fie ca legea penală să nu se mai aplice, fie ca sancțiunea aplicată să nu se mai execute. Concomitent cu expirarea termenului prescripției tragerii la răspundere penală se stinge și dreptul statului de a stabili răspunderea penală și de a aplica pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea comisă, stingându-se totodată și obligația infractorului de a mai suporta consecințele săvârșirii infracțiunii [9, §26].

Dacă este să facem trimitere la prevederi similare ale legislațiilor altor state, vom stabili, spre exemplu, că, în acord cu prevederile CPP român, revizuirea în defavoarea inculpatului nu se poate face când a intervenit o cauză care împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale sau continuarea procesului penal, iar potrivit art. 16 alin. (1) lit. f) din CPP român, acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare, iar când a fost pusă în mișcare nu mai poate fi exercitată, dacă a intervenit prescripția [6, art. 458 alin. (4)]. Mai mult, și CPP al Federației Ruse leagă termenul de introducere a cererii de revizuire în agravarea situației de termenele de prescripție de tragere la răspundere penală [2, art. 414 alin. (3)].

De cealaltă parte, în Franța, revizuirea unei hotărâri definitive, în sensul agravării situației persoanei condamnate, nu este prevăzută, principiul fundamental al procesului penal fiind *non-reformatio in pejus*, adică o persoană condamnată nu poate fi pusă într-o situație mai gravă în urma unei căi de atac sau a unei cereri de revizuire inițiate în favoarea sa [3, art. 622].

Într-o altă perspectivă, ne referim la utilizarea în conținutul art. 459 alin. (1) CPP, atât în vechea redacție cât și în noua redacție, a sintagmei „precum și revizuirea unei hotărâri de condamnare pentru motivul că pedeapsa este prea ușoară”,

sintagmă improprie procedurii de revizuire. Un asemenea temei de revizuire nu este inclus în conținutul art. 458 alin.(3) CPP, iar temeiurile vizează schimbarea substanțială a circumstanțelor cauzei.

O altă modificare ce vizează termenul de introducere a cererii de revizuire se referă la reducerea termenului de depunere a cererii de revizuire întemeiat pe o constatare a încălcării drepturilor sau a libertăților fundamentale, de la un an - la 6 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului [5, art. 459 alin. (4)].

Într-o altă ordine de idei, punctăm că, prin Legea nr. 246/2023, a fost soluționată chestiunea cu privire la competența jurisdicțional-funcțională a instanței împuternicite cu dreptul de a examina cererea de revizuire. De cealaltă parte, legiuitorul a retras prerogativa procurorului de a deschide, fie la cerere, fie din oficiu, procedura de revizuire.

Astfel, conform redacției în vigoare a art. 460 alin. (4) CPP, cererile de revizuire menționate la art. 458 alin. (3) pct. 1)-4) sunt de competența ultimei instanțe de judecată care s-a pronunțat asupra fondului cauzei. Cererile de revizuire depuse în temeiul art. 458 alin. (3) pct. 5) și 6) sunt de competența Curții Supreme de Justiție [5, art. 460 alin. (4)].

Iterăm că, până la intrarea în vigoare a Legii nr. 246/2023, în cazul temeiurilor prevăzute la art. 458 alin. (3) pct. 3) și 4), procedura de revizuire se deschidea în baza cererii adresate instanței de judecată care a judecat cauza în primă instanță [4, art. 460].

În ceea ce privește competența instanței, redacția prevederii în cauză ridică anterior întrebări aferente conformității cu principiile de drept ale situațiilor în care o instanță ierarhic inferioară (cea care a judecat cauza în primă instanță) era competentă de a casa o hotărâre care a devenit irevocabilă prin hotărârea unei instanțe ierarhic superioare (a Curții de Apel sau a CSJ). Respectiv, soluția propusă prin Legea nr. 246/2023, cu privire la instituirea competenței de examinare a cererii de revizuire de către instanța care ultima s-a pronunțat asupra fondului cauzei o considerăm a fi una justă.

De cealaltă parte, cu privire la competența procurorului, stabilim că, deși procurorul are dreptul actualmente de a cere revizuirea în baza art. 460 alin. (1) pct.1) în limitele calității sale procesuale, anterior rolul acestuia era în contextul revizuirii unul mai larg, iar împuternicirile acestuia în cadrul cercetării circumstanțelor erau clar reglementate. Astfel, până la intrarea în vigoare a Legii nr. 246/2023, din economia art. 460 alin. (1), procedura de revizuire se deschidea

în baza cererii adresate procurorului de nivelul instanței care a judecat cauza în fond. În formularea legislativă anterioară, însă, dispozițiile cu privire la competența procurorului erau disonante în partea stabilirii temeiurilor de revizuire în baza cărora cererea putea fi adresată procurorului. Pe de o parte, art. 460 alin. (1) CPP atribuia anterior procurorului competența la examinarea cererilor de revizuire formulate în temeiul pct.1) și 2) și instanței de judecată formulată în temeiul pct. 3) și 4) [4, art. 460 alin. (1)]. Însă, de cealaltă parte, art. 460 alin. (6) și (6¹) și art. 461 CPP atribuia procurorului competența la examinarea cererilor de revizuire formulate în temeiul pct. 1), 2) și 3), iar instanței de judecată - doar în temeiul pct. 4) [4, art. 460 alin. (6)].

Respectiv, în formula legislativă anterioară se admitea o suprapunere a competenței subiecților în cazul temeiului de revizuire prevăzut la pct. 3) alin. (3) art. 458 CPP, punând astfel în incertitudine subiecții procedurii de revizuire. Se atestă că, odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 246/2023, această disonanță a fost eliminată, având în vedere faptul că procurorul a devenit subiect general cu drept de a cere deschiderea procedurii de revizuire.

În Franța, spre exemplu, dreptul de a deschide procedura de revizuire aparține doar instanței de revizuire și de reexaminare la sesizarea Ministerului Justiției sau a Procurorului General din cadrul Curții de Casație, sau a procurorilor generali din cadrul curților de apel, ori a condamnatului sau reprezentantul legal al acestuia ș.a. [3, art. 622-2 și 623].

De cealaltă parte, și în România procurorul are doar dreptul de a cere revizuirea [6, art. 455 alin. (2)], însă solicitarea poate fi introdusă doar în fața instanței care a judecat cauza în prima instanță [6, art. 458], indiferent de instanța în fața căreia a rămas definitivă și indiferent dacă aceasta a fost desființată sau casată în căile de atac ordinare [1, p. 618].

Întrebarea care se poate adresa în legătură cu intervenția prin care a fost modificat rolul procurorului în cadrul procedurii de revizuire e următoarea: care este procedura pe care procurorul va trebui să o urmeze pentru a fundamenta cererea de revizuire depusă în fața instanței de judecată? În general, va fi în drept procurorul să întreprindă acțiuni pentru cercetarea circumstanțelor ce determină introducerea cererii de revizuire?

Amintim că, anterior, până la intrarea în vigoare a Legii nr. 246/2023, procurorul era împuternicit să efectueze cercetarea circumstanțelor sau să dea o însărcinare în acest scop ofițerului de urmărire penală. În cursul cercetării circum-

stanțelor noi descoperite, se puteau efectua, cu respectarea dispozițiilor prezentului cod, audieri, cercetări la fața locului, expertize judiciare, ridicări de obiecte sau documente și alte acțiuni de urmărire penală care erau necesare [4, art. 460 alin. (6)].

În prezent, însă, nu este clar dacă, anterior introducerii cererii de revizuire, procurorul este în drept să efectueze acțiuni pentru a demonstra existența temeiurilor de revizuire incidente, or, prevederile ce acordau prerogativa efectuării cercetărilor au fost abrogate prin Legea nr. 246/2023. Mai mult, prin legea nouă nu a fost reglementată nici ipoteza în care, spre exemplu, urmare a admiterii cererii de revizuire, va fi necesară administrarea de probe noi pe care instanța de judecată nu le va putea administra.

Spre exemplu, în acord cu legislația română, în cazul în care instanța (*în cadrul procedurii de rejudecare de după admiterea cererii de revizuire - n.a.*) constată că situația de fapt nu poate fi stabilită în mod nemijlocit sau aceasta nu s-ar putea face decât cu mare întârziere, dispune efectuarea cercetărilor necesare de către procurorul de la parchetul de pe lângă această instanță, într-un interval ce nu poate depăși trei luni. După efectuarea cercetărilor, procurorul înaintează întregul material instanței competente [6, art. 461 alin. (3) și (4)]. Așadar, considerăm că, în condițiile în care a fost exclus dreptul procurorului de a efectua acțiuni pentru cercetarea circumstanțelor revizuirii, o normă similară este necesară în formularea actuală a instituției revizuirii din Republica Moldova.

Parcurgând în continuare textul modificărilor legislative, atestăm că și procedura de examinare a cererii de revizuire a fost modificată, iar actualmente prevederile art. 431-434 ce se referă la recursul ordinar, se aplică în mod corespunzător examinării cererii de revizuire [5, art. 461].

Totuși, considerăm că nu în totalitate prevederile art. 431-434 CPP pot fi aplicabile procedurii de examinare a admisibilității cererii de revizuire. Spre exemplu, criteriile de admisibilitate a cererii de recurs stabilite de art. 432 CPP nu se pliază în totalitate cu procedura de revizuire. *Inter alia*, considerăm că nu poate fi declarată o cerere de revizuire inadmisibilă din motiv că problema juridică invocată nu este de o importanță fundamentală pentru dezvoltarea jurisprudenței.

Preliminar, poate constitui motiv pentru care o cerere de revizuire poate fi declarată inadmisibilă doar atunci când, aplicând prin analogie prevederile art. 432 alin. (2) pct. 1)-4), instanța ajunge la concluzia că: 1) cererea de revizuire nu este depusă de persoana menționată la art. 460

alin. (1); 2) este tardivă; 3) nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 458 alin. (3); sau 4) este vădit neîntemeiată.

Tot referitor la acest aspect, considerăm că există incertitudini cu privire la modul de aplicare la examinarea în fond a cererii de revizuire a prevederilor art. 434 CPP, care stabilește că, judecând recursul, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii atacate prin prisma temeiurilor prevăzute la art. 427 (i.e. temeiurile recursului), care nu au nimic în comun cu temeiurile de declarare a cererii de revizuire. Mai mult ca atât, art. 461 alin. (2) CPP stabilește limitele dezbaterilor în cazul organizării unei ședințe publice, care se rezumă la întrunirea condițiilor pentru admiterea cererii de revizuire.

În acest sens, în ceea ce privește procedura de examinare a cererii de revizuire, considerăm oportună reglementarea unei proceduri adaptate acestei căi extraordinare de atac în conținutul secțiunii ce se referă la revizuire, pentru a nu crea inconsecvențe și dubii la interpretare, or, anterior intrării în vigoare a Legii nr. 246/2023, art. 462 CPP stabilea o procedură distinctă de examinare a cererii de revizuire.

Mai punctăm că Legea nr. 246/2023 a adus modificări și în partea în care se referă la felurile hotărârilor judecătorești pasibile a fi emise urmare a examinării cererii de revizuire. Astfel, conform art. 462 alin. (1) CPP, după ce examinează cererea de revizuire considerată admisibilă, instanța emite o încheiere privind: a) respingerea cererii de revizuire; b) admiterea cererii de revizuire, casarea hotărârii supuse revizuirii și reluarea examinării cauzei de către instanța competentă [5, art. 462 alin. (1)]. Până la aceste modificări, instanța, ... dispunea, prin încheiere, admiterea cererii de revizuire sau, prin sentință, respingerea acesteia [4, art. 462 alin. (4)].

Finalmente, menționăm că, în prezent, conform art. 462 alin. (2) CPP, odată cu admiterea cererii de revizuire și reluarea examinării cauzei penale, instanța poate suspenda motivat, în tot sau în parte, executarea pedepsei, precum și aplica măsuri preventive [5, art. 462 alin. (2)].

Anterior, însă, chestiunea suspendării executării hotărârii putea fi abordată încă din momentul cercetării circumstanțelor noi descoperite, întrucât Procurorul General era în drept de a înainta demers de suspendare a executării hotărârii în limitele cererii de revizuire [4, art. 460 alin. (8)]. Practica aplicabilității acestei prevederi era, însă, una divergentă, deși norma avea atributele de calitate a unei legi. Spre exemplu, uneori suspendarea era solicitată și admisă integral în temeiul demersului **Procurorului General privind**

suspendarea executării pedepsei [10, p. 3], iar în alte cazuri, suspendarea la aceeași etapă era efectuată la **demersul instituției penitenciare, întemeiate pe ordonanța (!) Procurorului General al Republicii Moldova, prin care a fost solicitată Administrației Naționale a Penitenciarelor** inițierea procedurii de suspendare imediată a sentinței de condamnare în interesele condamnatului O.P. [11].

Pe lângă acest fapt, mai constatăm că, anterior, nu era prevăzut nici cărei instanțe aparținea competența de examinare a demersurilor de suspendare, având în vedere faptul că suspendarea putea fi solicitată din momentul deschiderii procedurii de revizuire de către procuror până la trimiterea materialului instanței de judecată pentru a decide asupra cererii de revizuire. Spre exemplu, în ambele cauze nominalizate supra demersurile de suspendare erau adresate judecătorului de instrucție, deși o asemenea competență nu era stabilită.

Concluzii

Urmare a celor evocate, concluzionăm că intervențiile operate prin Legea nr. 246/2023 asupra instituției revizuirii sunt parțial pozitive, însă acestea nu au abordat în întregime toate aspectele care ar putea suscita incertitudini sau confuzii.

În esență, nu putem să ne expunem univoc cu privire la faptul că aceste modificări au intervenit spre a asigura un sistem de revizuire mai eficient sau au avut drept scop consolidarea cerințelor de claritate a legii. Or, se atestă faptul că modificările operate nu sunt justificate în mod obiectiv prin argumentele aduse de către autorii proiectului, întrucât în realitate exced cadrul scopurilor stabilite în nota informativă.

Vom puncta că cele mai pozitive intervenții se referă la modificarea competenței jurisdicțional-funcționale a instanței împuternicite de a examina cererea de revizuire - instanța care ultima s-a pronunțat asupra fondului și stabilirea unor noi feluri de hotărâri ce pot fi emise ca urmare a examinării cererii de revizuire, fapt ce a adus claritate și în privința etapelor pe care le parcurge o cerere de revizuire.

De cealaltă parte, Legea nr. 246/2023 a omis soluționarea divergențelor ce țin de formularea unor anumite temeuri de revizuire, excluderea prescripției, ca punct de reper în privința calculării termenului de depunere a cererii de revizuire, neclaritățile aferente împuternicirilor procurorului de a efectua cercetări prealabile, dar și alte lucruri menționate în conținutul acestui articol științific.

Referințe bibliografice

1. Boroi, Al. Negruț G. *Drept procesual penal. Ed. a 2-a, reviz. și actualiz.* București: Hamangiu, 2020. 732 p.
2. Codul de procedură penală al Federației Ruse din 18.12.2001. https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_34481/ (vizitat 04.09.2024).
3. Codul de procedură penală al Franței din 08.04.1958. https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006071154/ (vizitat 04.09.2024).
4. Codul de procedură penală al Republicii Moldova. Nr. 122 din 14.03.2003. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2013, nr. 248-251. Redacția în vigoare până la 01.09.2023.
5. Codul de procedură penală al Republicii Moldova. Nr. 122 din 14.03.2003. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2013, nr. 248-251. Redacția în vigoare la 07.09.2024.
6. Codul de procedură penală al României. În: *Monitorul Oficial al României*, 2010, nr. 486. În vigoare din 01.02.2014.
7. Decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 02 iulie 2020. Dosarul nr. 1ra-239/2020. http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=16294 (vizitat 14.09.2024).
8. Decizia Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 20 din 06.03.2018. <https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=decizii&docid=438&l=ro> (vizitat 17.09.2024).
9. Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 15 din 22.05.2018. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=111034&lang=ro (vizitat 17.09.2024).
10. Încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 07.10.2020. Dosarul nr. 1rh-18/2020. https://jc.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/d8eadcd5-a0ef-4eaa-a6c4-0a546401fea6 (vizitat 17.09.2024).
11. Încheierea Judecătoriei Hâncești, sediul Central din 25.06.2020. Dosarul nr. 21ji-157/20. https://jhn.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/f3e65da7-32ad-4027-af80-87cec42a8eb5 (vizitat 17.04.2024).
12. Legea cu privire la actele normative. Nr. 100 din 22.12.2017. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2018, Nr. 7-17. În vigoare din 12.07.2018.
13. Legea pentru modificarea unor acte normative. Nr. 246 din 31.07.2023. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2023, Nr. 318-321. În vigoare din 01.09.2023.
14. Nota informativă la proiectul Legii nr. 246/2023 <https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegislativId/6531/language/ro-RO/Default.aspx> (vizitat 07.09.2024).
15. Udriou M., Predescu O. *Protecția europeană a drepturilor omului și procesul penal roman. Tratat.* București: C.H. Beck, 2008, citat de Boroi, Al. Negruț G. *Drept procesual penal. Ed. a 2-a, reviz. și actualiz.* București: Hamangiu, 2020. 732 p.